

Iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma

Kangasniemen kunta

SISÄLLYS

1. Toiminnan lähtökohta ja tavoitteet
2. Toiminnan järjestämisen yleiset periaatteet
3. Henkilöstö
4. Toimintaan hakeminen ja maksut
5. Toimipaikkakohtainen toimintasuunnitelma
6. Tuen tarjoaminen
7. Tietojen luovuttaminen ja tiedonkeruu
8. Yhteistyö
9. Sovellettavat lait ja säädökset

1. TOIMINNAN LÄHTÖKOHTA JA TAVOITTEET

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain mukaista lapsille suunnattua vapaa-ajan toimintaa, jota kunta voi järjestää omana toimintana tai ostopalveluna. Opetushallitus on päättänyt Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteista perusopetuslain mukaisessa aamu- ja iltapäivätoiminnassa 1.8.2011 alkaen toistaiseksi. Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta tulee järjestää näiden perusteiden mukaisesti.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan yleinen tavoite on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja terveyden tukeminen sekä pohjan luominen hyvälle kasvulle:

- Lapsen vapaa-ajan toiminnan ohjaaminen
- Lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen
- Lapsen koulunkäynnin ja oppimisen tukeminen
- Varhainen puuttuminen ja sosiaalinen vahvistaminen

Tärkeänä onnistumisen edellytyksenä on tiivis yhteistyö koulun, kodin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan välillä.

Kodin ja koulun kasvatustyötä tuetaan tarjoamalla lapsille turvallinen paikka viettää koulun jälkeistä ja edeltävää yksinäistä aikaa ammattitaitoisen aikuisen ohjauksessa, jolla vähennetään lasten yksinäistä aikaa ilman turvallisen aikuisen läsnäoloa koulupäivän jälkeen. Yksilöllisyys, yhteisöllisyys sekä sosiaalinen kasvu ovat toiminnan sisällössä keskeisiä asioita. Toiminnassa tarjotaan monipuolista ja virkistävää toimintaa, kuitenkin niin, että lapsilla on niin halutessaan mahdollisuus myös lepoon ja rauhoittumiseen vilkkaan koulupäivän jälkeen. Toiminta on erilaista kuin koulun toiminta, se ei saa olla koulun jatke. Ulkoilu, liikunta, ohjattu sekä omaehtoinen leikki, luova toiminta ja lepo ovat toiminnan peruspilareita.

Oppilaat, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, ovat lain mukaan oikeutettuja hakemaan aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuminen on vapaaehtoista ja se sijoittuu lapsen vapaa-aikaan. Tämä näkyy myös toiminnan sisällössä, joiden tavoitteena on tarjota lapsille monipuolista ja virkistävää toimintaa sekä antaa mahdollisuus myös omaehtoiseen toimintaan ja rauhoittumiseen. Aamu- ja iltapäivätoiminta ei kuitenkaan ole subjektiivisen oikeuden piiriin kuuluvaa toimintaa, vaan kunta päättää toiminnan järjestämisen periaatteista.

2. TOIMINNAN JÄRJESTÄMISEN YLEISET PERIAATTEET

Erillistä aamupäivätoimintaa ei Kangasniemen kunnassa järjestetä, vaan varhaiskasvatukseen oikeutetut lapset voivat hakea aamulle hoitopaikkaa varhaiskasvatuksesta eDaisy -järjestelmän kautta. Koulujen tulee järjestää ennen koulun alkua valvonta koulukuljetuksissa oleville oppilaille, joka on valvottua ja ohjattua toimintaa, mutta ei varsinaista aamu- ja iltapäivätoimintaa. Tämä suunnitellaan koulukohtaisesti lukuvuosittain lukujärjestysten ja kuljetusjärjestelyiden mukaisesti.

Iltapäivätoimintaan osallistuminen ei ole subjektiivinen oikeus, eli sitä ei järjestetä hakijalle automaattisesti. Koululaisten iltapäivätoimintaa järjestetään kouluissa, joissa ryhmään ilmoittautuu kesäkuun 15. päivään mennessä vähintään viisi 1.-2.luokkalaista tai erityisen tuen piirissä olevaa lasta. Vuojalahden ja Koittilan kouluissa varhaiskasvatus järjestää esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta sekä vastaa koululaisten iltapäivähoidosta, jos varhaiskasvatuksen ryhmässä on tilaa kouluikäisille.

Tämä suunnitelma koskee koulujen järjestämän iltapäivätoiminnan yleisiä käytänteitä. Varhaiskasvatuksen toimintaa ohjaa varhaiskasvatuksen suunnitelma. Suunnitelmat löytyvät Kangasniemen kunnan kotisivuilta.

Toiminta järjestetään koulun tiloissa lähiympäristön puistot ja liikuntapaikat huomioiden. Kunta vastaa siitä, että aamu- ja iltapäivätoiminnalle tarkoitetut tilat ja välineet ovat turvallisia. Toimipaikoissa tulee olla myös turvallisuus- ja pelastussuunnitelma.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan koulujen toimintapäivinä (pois lukien lauantaiyöpäivät) koulupäivän jälkeen klo 17 saakka.

Perusopetuslain mukaan iltapäivätoimintaan osallistuvilla lapsilla on oikeus välipalaan. Välipalat suunnitellaan monipuolisiksi ja vaihteleviksi siten, että ne noudattavat kansallisia ravitsemissuosituksia ja ottavat huomioon ruokailuun liittyvät erityistarpeet. Päivittäin tarjottava välipala on vaihteleva ja terveellinen ja se nautitaan kiireettömästi ja hyviä tapoja noudattaen. Välipala ja muut toiminnassa tarvittavat materiaalit sisältyvät asiakasmaksuun. Iltapäivätoiminnassa tarvittavat materiaalit järjestetään, leikkeihin ja liikuntaan tarvittavat henkilökohtaiset välineet ja asusteet tuo jokainen itse kuten kouluunkin.

Toimintaan osallistuville lapsille, joilla on perusopetuslain mukainen koulumatkaetu, ei järjestetä erillistä kuljetusta aamu- ja iltapäivätoimintaan tai sieltä pois. Myöskään toiseen toimipaikkaan ei järjestetä kuljetusta, jos ryhmää ei koululle muodostu.

Lapsille aamu- ja iltapäivätoiminnassa sattuneiden tapaturmien hoito on lapsille maksutonta.

3. HENKILÖSTÖ

Valtioneuvoston asetuksessa (115/2004) säädetään perusopetuslaissa tarkoitetun aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan kelpoisuusehdoista. Kelpoisia aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajiksi ovat erilaisten harrastusten ja muun vapaa-ajan toiminnan ohjaajat sekä lasten hoitoon ja kasvatukseen kokemuksella osaamista hankkineet henkilöt. Toimintaan osallistuvan henkilöstön kokoonpano suunnitellaan eri kunnissa ja koulupiireissä käytettävissä olevilla resursseilla.

Kullakin toimintayksiköllä ja -ryhmällä on vastuuhjaajaksi määritelty ohjaaja, jos ohjaajia on useampia. Henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti ja perehdytetään kunkin toimintayksikön keskisiin asioihin ja toimintasuunnitelmaan. Henkilöstön perehdyttäminen ja opastaminen on kunkin yksikön esimiehen tai hänen määräämänsä henkilön vastuulla.

Ohjaajilta vaaditaan lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä säädetyn lain (504/2002) mukaisen todistuksen esittäminen.

Henkilöstöltä edellytetään sitoutuneisuutta ja kykyä reagoida lapsen tunteisiin ja tarpeisiin. Ryhmän ohjaaminen edellyttää suunnitelmallista työtettä sekä kykyä toimia itsenäisesti ryhmän vastuullisena ohjaajana.

Työaikaan sisältyvät suunnittelun lisäksi vanhempien tapaamiset ja tarvittaessa vanhempainillat yms.

Ohjaajat:

- ovat vastuussa lapsista
- tukevat lapsen itsenäistymistä ja kannustavat omatoimisuuteen
- huolehtivat turvallisuudesta ja viihtyvyydestä
- vastaavat toiminnan ohjaamisesta ja organisoinnista
- ovat oikeudenmukaisia aikuisia, jotka ylläpitävät yhteishenkeä ja positiivista ajattelua ryhmässä
- ovat auttamassa ja neuvomassa askartelussa, pelien säännöissä yms.
- ohjaavat leikki- ja pelihetkissä sekä opastavat urheilulajeissa

Ohjaajat vastaavat myös oman yksikkönsä toimintasuunnitelmasta, suunnittelevat ja toteuttavat materiaalihankinnat, huolehtivat ja organisoivat välipalan ja huolehtivat kuukausimaksujen ja osallistumispäivien vastaavuudesta toimittamalla sivistystoimeen osallistujalistat. Lisäksi he huolehtivat yhteydenpidosta vanhempien, opettajien sekä rehtorin kanssa ja ovat tarvittaessa valmiita osallistumaan koulun palaveriin.

4. TOIMINTAAN HAKEMINEN JA MAKSUT

Toimintaan haetaan Wilman hakemuslomakkeella, jossa ilmoitetaan haettava iltapäivätoiminnan tarve. Ilmoittautumisajasta tiedotetaan koulun ja varhaiskasvatuksen kautta toukokuussa. Hakemus tulee tehdä seuraavaa lukuvuotta varten 15.6. mennessä. Ryhmään otetaan lapsia myös kesken lukuvuoden, mikäli ryhmässä vain on tilaa.

Mikäli iltapäivätoiminnan tarve muuttuu huoltajien työvuorojen yms. perusteltujen syiden johdosta, tulee iltapäivätoimintaan osallistuminen ilmoittaa vähintään viikoittain etukäteen. Lähtökohtaisesti paikka varataan kuitenkin tehdyn hakemuksen perusteella ja hakemuksella sitoudutaan osallistumaan toimintaan koko lukuvuoden ajan (ryhmän muodostuminen).

Koululaisten (1. ja 2. luokan ja erityisen tuen piirissä olevien peruskoulun oppilaiden) sekä esikoululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan maksut ovat seuraavat:

- 11 päivää tai yli / kk	maksu kuukaudessa 100 €
- 5-10 päivää / kk	maksu kuukaudessa 50 €
- 1-4 päivää / kk	päivämaksu 10€/pvä

Laskutus tapahtuu kuukausittain. Maksusta on mahdollista saada vapautusta, mikäli perheen taloudelliset, huollolliset ja sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä. Maksuvapautusta haetaan vapaamuotoisella tulotiedot sisältävällä hakemuksella ja hakemus osoitetaan sivistys- ja hyvinvointijohtajalle.

Mikäli toimintaan ilmoittautuu enemmän kuin ryhmiin voidaan ottaa, valintajärjestys on seuraava:

1. 1. luokan oppilaat
2. 3.-9. luokkien oppilaat, joilla erityisen tuen päätös
3. 2. luokan oppilaat
4. Ilmoittautumisajan jälkeen tulleet hakemukset

Iltapäivätoiminta on sivistys- ja hyvinvointitoimen alaista toimintaa ja päätösvalta iltapäivätoimintaan ottamisesta delegoidaan alakoulujen rehtorille. Päätös toimintapaikoista tehdään kesäkuun loppuun mennessä.

5. TOIMIPAIKKAKOHTAINEN TOIMINTASUUNNITELMA

Toimintapaikkakohtainen toimintasuunnitelma laaditaan vuosittain tämän iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman pohjalta. Opetushallituksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukaisesti toiminnalle on ominaista monipuolisuus, laadun varmistaminen, tarvelähtöisyys ja vapaaehtoisuus. Toimintasuunnitelman sisältö tulee suunnitella siten, että siitä muodostuu

ehyt ja monipuolinen kokonaisuus. Toiminnan tulee tarjota sosiaalista vuorovaikutusta, esteettisiä kokemuksia, liikuntaa ja ulkoilua. Rentoutuminen, lepo ja mahdollisuus omaan toimintaan kuuluvat niin ikään aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältöön. Sisältöä valittaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota leikkiin, luovaan toimintaan ja myönteisiin elämyksiin. Toiminnan sisältöä voivat olla erilaiset aihepiirit, tai sisältö voi liittyä erilaisiin tavoitteellisiin harrastuksiin (liikunta, kädentaidot, kielellinen, kuvallinen ilmaisu, musiikki ja arkiaskareet). Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsella on mahdollisuus myös läksyjen tekoon.

Toimintapaikkakohtainen toimintasuunnitelma tehdään koulun työsuunnitelman liitteeksi ja sitä arvioidaan lukuvuosittain koulun oman arvioinnin yhteydessä lukuvuoden lopussa toimintakertomuksessa, joka annetaan tiedoksi sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle. Henkilöstön osaamista ja kokemuksia arvioidaan kehityskeskusteluissa.

Vanhempien/huoltajien ja lasten tyytyväisyyttä toimintaan kartoitetaan kouluviihtyvyysskyselyn yhteydessä. Toimintaa arvioidaan lukuvuoden loppupuolella.

Vuosittain välitetään tilastotiedot oppilas- ja ohjaajamääristä, jotka perustuvat läsnäolopäiväkirjoihin. Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa ja arvioi aamu- ja iltapäivätoiminnan laatua, monipuolisuutta, kustannuksia sekä vaikutuksia lasten tasa-arvoon.

6. TUEN TARJOAMINEN

Iltapäivätoiminnassa noudatetaan yleisiä tavoitteita ja sisältöjä myös niiden oppilaiden kohdalla, joilla on erityisen tuen päätös. Toimintaan otettaessa tarkastellaan koko ryhmän toimivuutta ja oppilaan mahdollisuuksia toimia ryhmässä. Huoltajan kanssa sovitaan, kuinka oppilaan erityiseen tukeen, kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet huomioidaan ja ne kirjataan ennen toiminnan alkamista. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Lain ja Opetushallituksen laatimien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti oppilaan saama tuki voidaan jakaa yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Ne ovat laajuudeltaan ja kestoltaan erilaisia tukiratkaisuja.

Aamu- ja iltapäivätoiminta voi tarvittaessa olla osa perusopetuksessa oppilaalle annettavaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa tuen tasot määritellään seuraavasti:

- Yleinen tuki on osa kaikkea oppilaan kasvatusta, opetusta ja ohjausta. Tuen tarve on silloin luonteeltaan yleensä lyhytaikaista, oppilas voi tarvita vain yhtä tukimuotoa, kuten tukiopetusta tai osa-aikaista erityisopetusta
- Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, annetaan tehostettua tukea hänelle laaditun,

pedagogiseen arvioon perustuvan kirjallisen oppimissuunnitelman mukaisesti. Tehostettu tuki on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki.

- Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Erityisen tuen antamisesta tehdään hallintopäätös, joka perustuu pedagogiseen selvitykseen. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), josta on käytävä ilmi erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen.

Oppilaat, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, ovat oikeutettuja hakemaan aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. Kunta voi päättää toiminnan järjestämisestä ja laajuudesta myös erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden kohdalla. Lähtökohtaisesti tuen piirissä olevien oppilaiden iltapäivätoiminta järjestetään samoissa ryhmissä toisten kanssa.

7. TIETOJEN LUOVUTTAMINEN JA TIEDONKERUU

Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö ei saa ilmaista sivullisille lasta tai lapsen huoltajaa koskevia salassa pidettäviä asiakirjoja. Tietojen ilmaiseminen ja asiakirjan luovuttaminen on mahdollista vain huoltajan yksilöidyn suostumuksen perusteella.

Perusopetuksesta ja siihen liittyvästä oppilashuollosta vastaavat henkilöt voivat luovuttaa aamu- ja iltapäivätoiminnasta vastaaville henkilöille toiminnan asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Jos lapsi siirtyy toisen opetuksen järjestämään aamu- ja iltapäivätoimintaan, aikaisemman järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava opetuksen tai toiminnan järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen järjestäjän pyynnöstä.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoituksen ja seurannan tietoina kerätään:

- Tilastokeskuksen kuntalomakkeella 20.9. tilastoinnin yhteydessä oppilasmäärät (1.2.luokan ja 3.9.lk:n erityisoppilaat) ja ohjaustunnit lukuvuosittain.
- Tilastokeskuksen toiminta- ja taloustilaston yhteydessä kerättävät palkkausmenot, muut menot ja arvonlisävero.
- Toiminnan ohjaajat tilastoivat päivittäin osallistujat.

8. YHTEISTYÖ

Toimintaa suunniteltaessa yhteistyö huoltajan, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Yhteisen päämäärän tulee näkyä myös yksittäistä oppilasta koskevien

asioiden hoidossa. Toiminnan onnistumisen kannalta on tärkeää, että oppilaan ja huoltajien toiveet toiminnan sisällöstä otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan.

Perheille järjestetään toimikauden alussa tilaisuus käydä tutustumassa toimintapaikkaan ja ohjaajiin. Samalla on mahdollisuus keskustella toiminnan sisältöön ja toimintaperiaatteisiin liittyvistä kysymyksistä. Kotien kanssa pidetään yhteyttä koko toimintavuoden ajan tapaamisin, puhelinyhteyksin ja tiedottein.

Iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin kasvatustyötä ja sen vuoksi toiminnan järjestämisessä tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa. Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Iltapäivätoiminnassa ohjaajilla on vastuu lapsen kasvatuksesta kyseisen yhteisön jäsenenä.

Perheiden kanssa tulee ilmoittaa Wilman kautta turvallisuus- ja vastuukysymyksistä esim. kotiinlähdön osalta.

Yhteistyö koulun ja muiden tahojen kanssa

Läksyjen tekemiseen liittyvistä käytännöistä informoidaan huoltajia koulun tiedotteilla ja poikkeuksellisista toiminta-ajoista tiedotetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Iltapäivätoiminnan ohjaajien, oppilaiden, opettajien sekä koulun muun henkilöstön välisellä yhteistyöllä luodaan rakenteet toimivalle ja säännölliselle yhteistyölle sekä yhteiselle toimintakulttuurille.

Toiminnassa huomioidaan koulun opetussuunnitelma. Koulun oppilashuollon tehtävänä on huolehtia oppilaan kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista. On tärkeää, että oppilaan päivän kokonaisuudessa koulun opetushenkilöstö, iltapäivätoiminnan henkilöstö ja koulun oppilashuolto toimivat keskenään luontevassa vuorovaikutuksessa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan työntekijä voi huoltajan suostumuksella ja oppilashuollon toivomuksesta osallistua tarvittaessa oppilashuollon palaveriin ja henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) laadintaan/ tarkistamiseen. Iltapäivätoimintaan osallistuva oppilas voi osallistua myös koulun kerhotoimintaan. Osallistumisen käytännöistä ja vastuista siirtymä- ja toiminta-ajalta sovitaan yhteistyössä koulun, aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien ja huoltajan kanssa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta rakennetaan jatkumona varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle yhteistyössä varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa. Nivelvaihepalavereita varhaiskasvatuksesta aamu- ja iltapäivätoimintaan siirtyvien lasten osalta järjestetään tarvittaessa ainakin tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevien lasten osalta.

9. SOVELLETTAVAT LAIT JA SÄÄDÖKSET

Toiminnan järjestämisessä sovelletaan mm. seuraavia lakeja ja säädöksiä:

- Perusopetuslaki
- Oppilashuoltolaki
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä
- Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan ammattitutkinto 1.1.2005
- Lastensuojelulaki
- Perusopetuksen opetussuunnitelma
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta

